

POGOSTE JEZIKOVNE NAPAKE V DNEVNIKIH in NEKAJ TRIKOV ZA NJIHOVO ODPRAVO

Dnevniki praktičnega usposabljanja morajo biti ob oddaji jezikovno korektni. V nadaljevanju povzemam nekaj najpogostejših napak, ki jih opažam ob branju dnevnikov.

- **Velika ali mala začetnica pri »kurikulumu«.** Kadar se sklicujete na temeljno strokovno podlago za delo v vrtcih, tj. *Kurikulum za vrtce*, je seveda prva beseda tega lastnega imena napisana z veliko začetnico. Praviloma naslove tovrstnih besedil pišemo tudi v poševnem tisku. Kadar pa besedo »kurikulum« uporabite kot pojem, s katerim označujete celovitost življenja in dela v vrtcu, kjer opravljate PUD, pa pišete besedo z malo. Primer: »V Vrtcu Pedenjped skrbijo za pestrost kurikuluma, ob tem pa skrbijo tudi za uravnoteženost uresničevanja ciljev, zapisanih v *Kurikulumu za vrtce*.«
- **Poimenovanja kurikularnih področij.** Glavna kurikularna področja in medpodročne teme pišemo z malo začetnico: matematika, jezik, gibanje, umetnost, družba, narava; skrb za zdravje, moralni razvoj, varnost, prometna vzgoja ...
- **Zapis datuma.** Pogosto pri zapisu pozabite na presledke (oziroma jih je preveč) ali pri enomestnih številih dodajate ničle. Datumi se ustrezno zapišejo tako: 5. marec 2018 ali 5. 3. 2018 (ne pa 05. marec 2018 ali 05.03.2018). Pike so levostične, desnostične pa ne, ničel pred enomestnimi števili ne pišemo.
- **Zapisovanje ur, časa.** Čas oziroma trajanje lahko zapišemo na različne načine, vseeno pa jezikovna norma določa, kateri so pravilni. Pogost – vendar napačen! – zapis je denimo ta: »V vrtec sem prišla ob 8:00 uri.« V tem zapisu sta dve napaki: uporaba dvopičja ni ustrezna, beseda »uri« ne sme stati za takim zapisom časa. Ustrezno lahko to zapišemo tako: »V vrtec sem prišla ob 8.00.« Ali pa tako: »V vrtec sem prišla ob 8. uri.« Bodite pozorni na stičnost: pri zapisu časa je pika – 8.00 – stična.
- **Zapisovanje trajanja.** Vsak dnevni zapis boste začeli z tudi z zapisom trajanja vaše prisotnosti v vrtcu. Pogosto – a napačno! – se namesto pomišljaja pojavlja vezaj, ki je pogosto tudi nestičen, na primer: 8.00 - 15.00. Kadar želimo izraziti, od kdaj do kdaj smo bili v vrtcu, moramo uporabiti stični pomišljaj (pomišljaj je daljši, vezaj je krajši). Zapisati je torej treba tako: 8.00–15.00 (ali od 8.00 do 15.00). Word samodejno spremeni vezaj v pomišljaj, kadar se pojavi takšno zaporedje znakov: »črka, presledek, vezaj, presledek, črka«. V tem primeru bo Word (če te funkcije

niste izklopili) vezaj samodejno spremenil v pomišljaj. Ker pa je to pri zapisu trajanja zelo nepraktično, je smiselno v Wordu določiti bližnjico, s katero lahko zapišemo pomišljaj. To storimo na sledeč način: Vstavljanje – Simbol – Več simbolov – poiščemo pomišljaj (2212) – Bližnjice na tipkovnici – Pritisnite novo bližnjico na tipkovnici (izberite nekaj priročnega, recimo kombinacijo Alt in X) – Priredi.

- **Starost otrok v skupini.** Kadar imamo skupino otrok, v kateri so nekateri od 1. do 3. leta starosti, moramo uporabiti stični pomišljaj (pogosta napačna raba je raba vezaja). Primer: »Starost otrok v skupini je 4–6.«
- **Uporaba treh pik (tripičja).** S tremi pikami zaključujemo poved, kadar misli nismo povsem dokončali oziroma med naštevanjem. Zelo pogosto se pojavi v dnevnikih tale – a napačen! – zapis: »Otroci so risali, brali, se igrali s kockami,...« V tem zapisu sta dve napaki: zadnja vejica je odveč, tri pike so stične. Kadar naštevanje zaključimo s tremi pikami, za zadnjo besedo ni vejice, tri pike pa so nestične. Ustreden zapis je torej tak: »Otroci so risali, brali, s igrali s kockami ...«
- **Stičnost oklepajev.** V dnevnikih pogosto ne upoštevate pravil stičnosti pri rabi oklepajev. Primer napačne rabe: »Otroci(stari 3 leta)so se vrnili pravočasno.« Še drug primer: »Otroci (stari 3 leta) so se vrnili pravočasno.« Pravila so sledeča: uklepaj je desnostičen, zaklepaj pa levostičen – takole: »Otroci (stari 3 leta) so se vrnili pravočasno.«
- **Poimenovanja iger.** Pri imenih iger se pogosto pojavljajo velike začetnice, čeprav Slovenski pravopis določa, da se imena iger pišejo z malo začetnico, razen če gre za imena izdelkov ali blagovnih znamk (Monopoly, Activity). Primer ustreznega zapisa: »Za otroke je igra gnilo jajce vedno zelo razburljiva.« V imenih iger lahko lastna imena pišemo z veliko, denimo črni Peter.
- **Uporaba veznika »kateri«.** V zapisih se pogosto pojavlja veznik »kateri«, čeprav večinoma na neustreznih mestih. Pri napačni rabi veznika »kateri« gre pogosto za hiperkorekcijo, saj se piscu oziroma piski dnevnika zdi uporaba veznika »kateri« namesto »ki« ustrenejša (»bolj knjižna«). Na primer: »Otroci, kateri so že pojedli, so se lahko igrali v kotičkih po svoji izbiri.« V resnici pa gre za napako! Veznik »kateri« uporabimo le takrat, ko ga ne moremo zamenjati z veznikom »ki«, saj bi se spremenil pomen. V zgornjem primeru ne bomo spremenili pomena, če bomo veznik zamenjali – torej: »Otroci, ki so že pojedli, so se ...« Vsak »kateri« je torej treba zamenjati s »ki«, če s tem ne spremenimo pomena!

- **Uporaba »potrebno je«.** Tudi pri uporabi besede »potrebno« gre za hiperkorekcijo. »V vrtcu je potrebno igrače redno čistiti.« Vsak zapis »potrebno je« je treba zamenjati s »treba je«, kadar želimo izraziti hotenje, nujo, namero ... Če med pisanjem dnevnika ne veste, ali je nekaj treba ali pa je potrebno, preberite poved z obema možnostma – če je poved s »treba je« smiselna, je tudi ustrezna! V vrtcu je torej treba igrače redno čistiti. Pomagajte si s funkcijo »Najdi« (Osnovno – Najdi) in v iskalno vrstico vpišite »potrebno«. Vsak »potrebno je« zamenjajte s »treba je«, če ohranite isti pomen!
- **Dvojina in množina.** Zelo pogosto se pojavlja tak zapis: »Vzgojiteljica in pomočnica sta starše seznanile s tematskim sklopom.« Uporabljena je torej množina – ne pa dvojina. Pravilno to zapišemo tako: »Vzgojiteljica in pomočnica sta starše seznanili (ker sta dve strokovni delavki) s tematskim sklopom.«
- **Dvojni presledki.** V tem primeru ne gre za jezikovno, temveč za oblikovno pomanjkljivost. Pogosto se dvojni presledki pojavijo, ko urejamo besedilo, posamezne besede ali sklope prenašamo na druga mesta – presledki pa ostanejo. Najenostavneje se jih znebimo s funkcijo »Zamenjaj« (Osnovno – Zamenjaj). V polje »Najdi« vnesemo dva presledka, v polje »Zamenjaj z« pa vnesemo en presledek. S klikom na »Zamenjaj vse« odstranimo vse dvojne presledke v dokumentu. Svetujem, da kliknete na »Zamenjaj vse« večkrat, da vam odstrani tudi tri, štiri, pet zaporednih presledkov.
- **Otroci v množini.** Ker se beseda otrok oziroma sklanjanje otrok v množini v dnevnikih kar naprej ponavljajo, se kar naprej ponavljajo tudi napake, na primer: »Z otroci smo odšli na sprehod.« Pravilno je torej: »Z otroki smo odšli na sprehod.« Uporabite funkcijo »Zamenjaj« in vsak »z otroci« zamenjajte v ustrezen zapis!
- **Pogovorni in drugi neprimerni izrazi.** V dnevnikih se pogosto pojavljajo naslednji pogovorni (in zato tudi neustrezni!) izrazi (v oklepajih so ustrezne različice): probati (poskusiti, pomeriti), rita/rita (zadnjica), selotejp (lepilni trak, samolepilni trak), pasati (tekiniti, prijati, dobro deti), flumaster (flomaster), naštimati, prižgati (predvajati, pripraviti), fantki in punčke (deklince in dečki), kreg (prepir) ... Pogosto se na neustreznih mestih pojavljajo tudi pomanjševalnice, denimo pesmice in zgodbice (pesmi in zgodbe) ...
- **Vejice.** Velik problem – a premalo prostora. Lahko pa zapišem en osnoven napotek: če so vezniki »ki, ko, ker, da, če« samostojni in enobesedni, je pred njimi vejica. Prav tako je treba postaviti vejico med glavni in odvisni stavek, če se vezniki

»ki, ko, ker, da, če« nahajajo na začetku povedi. Primer: »Če bodo danes prišli v vrtec že pred 8. uro, bodo lahko srečali ...« Uporabite funkcijo »Najdi« in dodajte vejice, če manjkajo!

V tem dokumentu je zapisanih nekaj najpogostejših napak, ki se v dnevnikih zelo pogosto pojavljajo. Pogosto nam rešitev jezikovnih zagat med prvimi zadetki pokaže že Google, če v iskalno vrstico vpišemo svoj jezikovni problem.

Pri pisanju dnevnika si pomagajte s priročniki in pomagali, ki jih najdete na spletu.

- *Fran – slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.* <http://fran.si/>
- *Jezikovna svetovalnica Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.* <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/>

Zanimivo in duhovito branje o jezikovnih napakah lahko najdete tudi v *Jezikovnem spletovalcu*. <https://www.rtvsllo.si/kultura/jezikovni-spletovalec/>

In ne pozabite: funkciji »Najdi« in »Zamenjaj« vam omogočata, da z nekaj kliki poiščete in odpravite pogoste napake, ki jih med branjem in osredotočenostjo na vsebino zapisanega ne opazite.